

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/164

Karar Sayısı : 2025/13

Karar Tarihi : 16/1/2025

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Karacabey İcra Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinin 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle değiştirilen (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: İcra takibinin iptaline karar verilmesi talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 28. maddesi şöyledir:

“Kararların sonuçları:

Madde 28 – 1.(Değişik:10/6/1994-4001/13 md.) Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 10/7/2013 tarihli ve E.: 2012/107 K.: 2013/90 sayılı Kararı ile.) (...) (Ek cümleler: 21/2/2014-6526/18 md.; Değişik üçüncü ve dördüncü cümleler: 10/9/2014-6552/97 md.; İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 25/11/2015 tarihli ve E.: 2014/86, K.: 2015/109 sayılı Kararı ile.) (...) (İptal dördüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 25/11/2015 tarihli ve E.: 2014/86, K.: 2015/109 sayılı Kararı ile.) (Ek cümle: 10/9/2014-6552/97 md.) (...) ancak disiplin hükümleri saklıdır.

2. (Değişik: 2/7/2012-6352/58 md.) Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

3. Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına göre işlem tesis edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde idare aleyhine Danıştay ve ilgili idari mahkemede maddi ve manevi tazminat davası açılabilir.

4. (Değişik: 21/2/2014-6526/18 md.) Mahkeme kararlarının süresi içinde kamu görevlilerince yerine getirilmemesi hâlinde tazminat davası ancak ilgili idare aleyhine açılabilir.

5. Vergi uyumsuzluklarına ilişkin mahkeme kararlarının idareye tebliğinden sonra bu kararlara göre tespit edilecek vergi, resim, harçlar ve benzeri mali yükümler ile zam ve cezaların miktarı ilgili idarece mükellefe bildirilir.

6. (Değişik: 2/7/2012-6352/58 md.) Tazminat ve vergi davalarında idarece, mahkeme kararının tebliğ tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süreyle 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanacak faiz ödenir. Ancak mahkeme kararının davacıya tebliği ile banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih arasında geçecek süre için faiz işlemez.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 24/9/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cem GÜNDOĞDU tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırları düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre idari davalar iptal davaları, tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalardan oluşmaktadır.

4. Söz konusu Kanun'un 3. maddesinde bu davaların Danıştaya, idare mahkemelerine veya vergi mahkemelerine açılabileceği öngörülmektedir. Kanun'un 22. maddesine göre ise açılan davalarda konular aydınlandığında meseleler sırasıyla oylanacak ve karara bağlanacaktır.

5. 24. maddenin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince kararda, kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesi ve hüküm, tazminat davalarında ise hükmedilen tazminatın miktarı belirtilmelidir.

6. Kararların sonuçları ise 28. maddede düzenlenmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasına göre Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmeyi durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur ve bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemeyecektir.

7. İtiraz konusu kuralda da konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderlerinin, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren otuz gün içinde yatırılması öngörülmüştür. Otuz gün içerisinde ödeme yapılmaması durumunda ise karar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunabilecektir. Bir başka ifadeyle alacaklı konumunda bulunan kişi kural uyarınca

doğrudan icra takibi başlatamayacak; öncelikle davalı idareye banka hesap numarasını bildirerek otuz gün beklemesi gerekecektir.

8. Kuralın gerekçesinde mahkemeler tarafından hüküm altına alınan alacakların, hemen ilamlı icra takibi yapılmak suretiyle tahsili yoluna gidildiği, bu suretle hem icra dairelerinin iş yükünün gereksiz şekilde arttığı hem de idarelerin icra gideri ödeme külfetiyle karşı karşıya kaldıkları, düzenleme ile kişilerin icraya başvurmak zorunda kalmaksızın alacaklarını tahsil edebilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

B. İtirazın Gerekçesi

9. Başvuru kararında özetle; idari yargıya konu bir uyuşmazlıkta kararın idare aleyhine olması hâlinde alacağın tahsili için uygulanacak hukuki yol ile idare lehine olması durumunda uygulanacak hukuki yolun birbirinden farklı olmasının eşitsizliğe sebebiyet verdiği, bu durumun idarenin keyfi uygulamalarına neden olacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

10. Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarihli ve E.2023/76, K.2023/155 sayılı kararıyla 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun ek 4. maddesinin itiraz konusu kuralla aynı nitelikte düzenlemeler içeren birinci fıkrasının Anayasa'nın 36. maddesine aykırı olmadığına ve iptali talebinin reddine karar verilmiştir.

11. Anılan karara konu fıkraya göre söz konusu Kanun uyarınca mahkemelerce hükmedilen bedel, tazminat, vekâlet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren otuz gün içinde yatırılacaktır. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde ise kararın gereği genel hükümler dairesinde icra edilebilecektir.

12. Kararda öncelikle idare aleyhine verilmiş bir hükmün icrası için ilgilinin başka bir yola başvurması zorunluluğunun öngörülmesi mümkün olmamakla birlikte mahkeme kararının idarece uygulanmaması hâlinde ilgilinin, idarenin Anayasa'yı ihlal eden bu fiiline karşı başvurabileceği ve yargı kararının icrasını temin edebileceği yolların oluşturulmasının Anayasa'nın 36. maddesinin bir gereği olduğu ve idare aleyhine verilen kararlara karşı da icra yoluna başvurulabilmesinin bu anayasal gerekliliğin ifasını sağlamaya yönelik olduğu ifade edilmiştir (AYM, E.2023/76, K.2023/155, 13/9/2023, § 25).

13. Kararda ayrıca idare tarafından mahkeme kararının icra takibi başlatılmasına gerek kalmaksızın uygulanmasının lehine karar verilen kişinin alacağına icra takip sürecine göre daha kısa sürede kavuşmasını temin edebileceği, bu bağlamda fıkranın da idarenin mahkeme kararını icra takibi başlatılmadan uygulayabilmesi için öngörüldüğü tespit edilmiştir (AYM, E.2023/76, K.2023/155, 13/9/2023, § 26).

14. Son olarak idareye banka hesap numarasının bildirilmemesi ve ödemeyi gerçekleştirebilmesi için belirli bir sürenin tanınmaması durumunda ilke olarak mahkeme kararının cebri icra yoluna başvurulmadan uygulanması yükümlülüğünün yerine getirilmesinin mümkün olmayacağı gözönünde bulundurulduğunda, kararın uygulanabilmesi için ihtiyaç duyulacak bilginin idareye sunulmasını öngören ve bu kapsamda yapılacak

işlemler için idareye makul bir süre tanıyan fıkranın kararın icrası hakkıyla çelişen bir yönünün bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bu itibarla fıkranın Anayasa'nın 36. maddesine aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (AYM, E.2023/76, K.2023/155, 13/9/2023, § 36).

15. İtiraz konusu kural da konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekâlet ücretinin ve yargılama giderlerinin, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına bu bildirim tarihinden itibaren otuz gün içinde yatırılmasına, ödeme yapılmaması durumunda kararın genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunmasına ilişkindir. Dolayısıyla kuralın Anayasa Mahkemesinin anılan kararına konu fıkra ile benzer nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kural yönünden Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararından ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır (aynı kurala ilişkin benzer bir diğer değerlendirme için bkz. AYM, E.2012/100, K.2013/84, 4/7/2013).

16. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 36. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinin 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle değiştirilen (2) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI